

Μάκης Τσίτας, Πέντε στάσεις [η κρίση του βιβλίου από τον Δημήτρη Βαρβαρήγο]

Δημοσιεύθηκε την 30/07/2020 από SF

Μάκης Τσίτας, Πέντε στάσεις —εκδόσεις Μεταίχμιο

«*Πέντε στάσεις*», το νέο βιβλίο του Μάκη Τσίτα από τις εκδόσεις Μεταίχμιο. Η αφήγηση ζωής μιας γυναίκας δοσμένη με ήπιο ρεαλιστικό τρόπο όπως ακριβώς συμβαίνουν πολλά περιστατικά στη ζωή.

Η Τασούλα κατάγεται από μια φτωχική – τίμια οικογένεια με αρχές ηθικής της δεκαετίας του 70 που οι αντιλήψεις, προκαταλήψεις και τα ήθη ήταν αρκετά συντηρητικά, ειδικά στις κλειστές επαρχιακές κοινωνίες. Με έναν πατέρα προοδευτικό -που βρίσκεται πάντα στο πλευρό του παιδιού του- και την βοηθάει να σπουδάσει για να ξεφύγει από τα στενά όρια του χωριού τους.

Σπουδάζει νοσηλευτική στη Θεσσαλονίκη κι εκεί γνωρίζεται με τον Θεόφιλο, οδηγό πούλμαν. Κομβικό σημείο η σχέση τους για την μετέπειτα ζωή της και τις νοσηρές καταστάσεις που βίωσε από την κακότροπη συμπεριφορά του και την παντελή έλλειψη σεβασμού και αγάπης στο πρόσωπό της.

Η αφήγηση σε πρώτο πρόσωπο είναι ένα δύσκολο είδος γραφής, κρύβει παγίδες για τον συγγραφέα να παρασυρθεί από την βασική ιστορία προσθέτοντας δικές του σκέψεις και απόψεις. Ο ΜΤ όμως καλός τεχνίτης του λόγου έγραψε όσα ακριβώς χρειαζόταν η ιστορία του. Τίποτα περιττό, τίποτα ελλειπτικό. Η ιστορία ξεδιπλώνεται σε έναν οργανωμένο μονόλογο γεμάτο περιστατικά με έντονες σκηνές πλαισιωμένες από συναισθηματικές κορυφώσεις σε μια σχέση που οι κύριοι χαρακτήρες τους είναι εντελώς διαφορετικοί. Τα δεκαέξι χρόνια διαφορά ηλικίας παίζουν σημαντικό ρόλο στην ψυχή μιας άβγαλτης κοπέλας από έναν περπατημένο κι έμπειρο άντρα που γνωρίζει πώς να την οδηγήσει εκεί που θέλει. Η Τασούλα τον παντρεύτηκε δίχως να έχει μέσα της καλά καλά ξεκαθαρίσει αν αυτό που νιώθει είναι αληθινή αγάπη ή μια γοητεία από την επίμονη προσέγγιση του και τους όμορφους όρκους του μέχρι να την κατακτήσει.

Ο Μάκης Τσίτας με δωρικό λόγο εμφανέστατο το στοιχείο της αφαιρετικότητας: μικρές παραγράφους με κοφτές προτάσεις να δίνουν σαφή εικόνα: και στρωτό καθημερινό λόγο, όπως άλλωστε συμβαίνει στους μονολόγους, έχει αποδώσει στις λιγοστές σελίδες του μόλις 75, ένα τέλειο ολοκληρωμένο έργο που δεν αφήνει τίποτα στην τύχη του και δεν επιδέχεται καμιά άλλη επέμβαση. Οι παραστατικές περιγραφές εμφανίζουν την ύπαρξη δύο διαφορετικών σε ψυχική υφή ανθρώπων όπου μέσα από τις πράξεις και τις συμπεριφορές τους χαρακτηρίζουν το κείμενο σε έργο χαρακτήρων. Κι ένα τέτοιο έργο είναι που μένει ζωντανό στη μνήμη του αναγνώστη ανεξάρτητα από την όποια θεματική του, καθώς ταυτίζεται με τις συμπεριφορές τους, τους πόθους, τα πάθη, τις πρακτικές και τις αντιδράσεις των πρωταγωνιστών.

Η Τασούλα δοσμένη στην οικογένεια υπομένει κάθε δύσκολη κατάσταση προκειμένου να μεγαλώσει με αξιοπρέπεια και ειρηνικό τρόπο τα δυο παιδιά της: Τον Χριστόφορο και την Σοφούλα. Δυο σοβαρά και ώριμα παιδιά περισσότερο κατασταλαγμένα για την ηλικία τους από όσα βιώνουν μέσα στη νοσηρή συμπεριφορά του πατέρα τους.

Η Τασούλα άπειρη όσον αφορά τις διεκδικήσεις γύρω από ζητήματα ανεξαρτησίας μένει σε μια συμβατική σχέση εξ' αιτίας των παιδιών της που θέλει να μεγαλώσουν σε μια οργανωμένη οικογένεια κι αναγκάζεται να δουλεύει στο νοσοκομείο και στη συνέχεια να δίνει όλη τη φροντίδα της στο σπίτι για να καλύπτει τις ελλείψεις, την αδιαφορία, την απουσία στοργής και γενικά την κακή συμπεριφορά του Θεόφιλου.

Το πλεονέκτημα του βιβλίου είναι η γλαφυρή γλώσσα που φέρνει εικόνες με τη σαφήνεια των περιγραφών κι αφυπνίζει τη συνείδηση του αναγνώστη. Τον θέτει κοινών των κακών παρεπόμενων που έχουν σημαίνοντα ρόλο στην εξέλιξη της ιστορίας. Τα σοβαρά περιστατικά προδοσίας, ψυχολογικής βίας, ταπεινώσης που ασκεί ο Θεόφιλος, ατσαλώνουν την Τασούλα και νικώντας τους αρχικούς φόβους της αποτινάζει τη μιζέρια της σχέσης, την υποκρισία για τα μάτια του κόσμου, πως όλα βγαίνουν καλώς μαζί του, και παίρνει ολοκληρωτικά την κατάσταση της οικογένειας στα χέρια της.

Άρτια δομημένοι, χαρακτήρες. Ηθογραφικοί και εναρμονισμένοι με το κοινωνικό και το χωροχρονικό πλαίσιο της αφήγησης. Γνωστοί ή άγνωστοι, αναγνωρίσιμοι ή μη, πάντως όχι τυποποιημένοι. Ο συγγραφέας με έντεχνο τρόπο ξεδιπλώνει όλο το ψυχισμό που κυφορείται μέσα στους ήρωες του και ειδικά στη γυναικεία ψυχή.

Οι εναλλαγές των δραματικών κορυφώσεων διαδέχονται η μία την άλλη μέσα από την τέλεια δομημένη πλαστικότητα των χαρακτήρων έτσι που ο αναγνώστης, διαβάζοντας το βιβλίο, θα ακολουθήσει το δρόμο τους.

Μεστές και άριστες περιγραφές. Επεξεργασμένες με την προσοχή και τη δεινότητα που απαιτεί η άρτια λογοτεχνική απόδοση. Γραφή έντεχνη, με συνεχή δράση, ανατροπές και κορυφώσεις. Πότε με γλαφυρότητα και πότε με ρεαλισμό παρασύρει τον αναγνώστη στις αναζητήσεις των ηρώων, τους στόχους, τις αδυναμίες και τους φόβους τους, φέρνοντας τον αρκούντως κοντά στο συγγραφικό πάθος και τη φαντασία του συγγραφέα.

Η συνεχή δράση και οι ανατροπές καθορίζουν την πλοκή της μυθιστορίας κρατώντας αμείωτο το ενδιαφέρον της ανάγνωσης. Η μυθιστορία αυτή φαινομενικά μπορεί να φαίνεται απλή, αλλά όπως την απόδωσε ο συγγραφέας είναι μεστή, δυνατή, γιατί δεν ασχολείται με το επιφανειακό και απλό θέμα, αλλά ταυτόχρονα εμβαθύνει στο καίριο κεφάλαιο που είναι η ψυχή. Η γυναικεία ψυχή.

«Πέντε στάσεις» ο τίτλος από τη δουλειά στο σπίτι κι από το σπίτι στη δουλειά που υπαινικτικά θα μπορούσαν να είναι *πέντε στάσεις* στην ψυχή της Τασούλας. Φτάνοντας στις τελευταίες σελίδες βλέπουμε το μεγαλείο ενός ανθρώπου που είναι να μπορεί να συγχωρεί. Και η Τασούλα αποδεικνύει το μεγαλείο της ψυχής της όταν ο Θεόφιλος βρίσκεται ετοιμοθάνατος στο νοσοκομείο κι εκείνη παρ' όλα τα δεινά που είχε βιώσει μαζί του τον φροντίζει και ξενυχτάει στο πλευρό του μέχρι να εκπνεύσει. Έδωσε πολλά σε αυτή τη σχέση, γέυτηκε την απόλυτη απογοήτευση αχαριστία και προδοσία. Πέρασε ζόρια αλλά ποτέ δεν μέτρησε τι έδωσε και τι εισέπραξε. Γεμάτη μεγαλοψυχία και γενναιοδωρία στάθηκε στο πλευρό του δίχως να την νοιάζει αν η ζωή της ήταν ένα κακοστημένο παραμύθι. Ένωθε περήφανη για όσα πρόσφερε, για όσα έδωσε μέσα από όλες τις αναποδιές, τις πληγές και τα ψυχικά ξεπουλήματα. Ένωθε δυνατή ως γυναίκα, περήφανη ως μάνα. Θεράπευε τις πληγές της, επούλωνε τα σημάδια και δεν έγινε ποτέ ανθρωπάκι.

*